

PRAVILA ZA KATALOGIZACIJO V GRAFIČNIH ZBIRKAH

D 20.V. 1971/491

Vsaka znanstvena knjižnica dobi sčasoma vrste predmetov, ki često niti niso produkt tiskarskega dela, vendar pa so tako povezani s knjigo in knjižnično zalogo, da jih moramo uvrščati v sestav knjižnice in to v posebnem grafičnem oddelku ali zbirki. - Naslov je nepopoln v toliko, ker zajema grafični oddelek ali zbirka razen grafik tudi druga sorodna umetniška ali umetno obrtna dela, ki niso knjige ali brošure, in to poleg zemljevidov in podobnega.

I. K a t a l o g i z a c i j a

1. V knjižnici uvrščamo v grafični oddelek ali zbirko:
 - 1) ročne reprodukcije slikarskih, kiparskih, arhitekturnih del v dveh razmerjih: a) odtise, b) klišeje;
 - 2) fotografije: a) pozitive, b) negative, c) diapozitive, d) filme;
 - 3) faksimile, avtografe, kjer ni posebnega oddelka;
 - 4) obrtne in trgovske tiskovine, v kolikor so podane grafično umetniško (plakati, znamke, bankovci, koleki);
 - 5) originalne risbe in slike, v kolikor ni posebnega oddelka;
 - 6) umetno-obrtniške izdelke, ki so povezani z grafično produkcijo (vezave, knjižne ovitke itd.).
2. V abecedni imenski katalog vpisujemo samo tiste zbirke grafik, ki imajo knjižno obliko, vse druge predmete vpisujemo v posebni katalog grafične zbirke. Grafične zbirke v knjižni obliki dobe kazalke v imenskem in stvarnem katalogu grafičnega oddelka.
3. Pri zapisu del grafične zbirke se približamo kolikor mogoče katalogizaciji knjig. Katalog grafične zbirke je vedno križni katalog med avtorskim in naslovnim katalogom.
4. Katalogizacijski elementi so:
 - a) avtor
 - b) vsebinski (stvarni) naslov
 - c) datacija nastanka
 - d) povod nastanka
 - e) način izdelave

f) obseg

- 2 -

g) impressum

h) drugi podatki.

Vrstni red katalogizacijskih podatkov je:

a) signatura

b) imenska ali stvarna značnica

c) bibliografski naslov

d) bibliografska opomba

e) opis predmeta, prevod zapisov pri manj znanih jezikih.

Pri ugotavljanju avtorstva moramo upoštevati za različne predmete različne vidike:

a) pri grafičnih reprodukcijah je avtor:

1) tvorec predloge

2) dokončevalec - drugi avtor

3) urednik zbirke. Če je zbirka anonimna, je prvenstveno navesti učno metodo.

Op. Kopist redoma ne šteje za avtorja.

b) Pri fotografijah:

1) tvorec predloge

2) fotograf

3) delavnica

c) pri faksimilih, avtogramih: kakor pod a) tvorec predloge.

Op. Kjer je avtogram na faksimilih, dobi avtogram kazalko.

d) pri originalnih risbah in slikah izdelovalec.

Zbirke ali izbori slik itd. iz galerij in razstav in albumi so anonimni; zastopniki imen dobe kazalke.

Anonimne so dela, kadar

a) je neznan avtor in neznan naslov dela: popolna anonimnost;

b) je neznan avtor, a je znan naslov dela: delna anonimnost;

c) so trije ali še več avtorjev (pri zbirki in pod.): formalna anonimnost.

Anonimne grafične zbirke v knjižni obliki (mape) obravnavamo po pravilih knjižne katalogizacije.

Pri delno anonimnih kosih je značilna beseda iz naslova značilna, ne prva beseda, ne substantivum regens.

Pri popolnoma anonimnih posameznih kosih je značnica je značnica strokovni naziv predmeta.

- 12) Za zapis naslova veljajo pravila o zapisovanju knjižnih naslovov. Motto se skrajšuje. Naslov se dopolnjuje iz tradicije ali iz literature. Na novo narejeni naslov se označuje z oglatim oklepajem / /.
- 13) Štejemo po tablah. Posamezne liste označujemo v jeziku predloge: l. list, f^o folio, f^e feuille, Bg Bogen, a arch.
- 14) Impressum navajamo po katalogizacijskih pravilih imenskega kataloga: mesto nastanka, založba, leto, tiskarna. Pri fotografijah in umetno obrtnih predmetih delavnico.
- 15) Pri mapah označujemo knjižno vezavo. Pri posameznih listih ev. okvir, če so v okviru.
- 16) Velikost se določa trikrat:
 - 1) širina X višina reprodukcijske plošče;
 - 2) širina X višina lista;
 - 3) širina X višina okvira.Vse v bibliografski opombi.
- 17) Signaturo sestavlja glavno število klasifikacije z zaporedno številko lista.
Op. Zaradi pregleda mora imeti oddelek seznam signatur.
- 18) V bibliografski opombi navajamo:
 - a) velikost kakor je navedeno pod 16
 - b) izdelovalno tehniko
 - c) po potrebi opis predmeta
 - d) bibliografske podatke o predmetu.Op. ad b) Pri reprodukcijskih tehnikah ločimo:
 - 1a) ročne grafične tehnike: lesorez, linorez, sekanec (Schrottblatt), bakrorez, jeklorez, suho iglo, ujedanko, drgnjenko, akvatinto, crayon, punktiranko, litografijo, litografvuro;
 - 1b) ročne barvne tiske z eno ploščo, ročne barvne tiske z dveh ali več plošč, monotipijo, ročno liuminacijo;
 - 2) mehanične grafične tehnike: cinkografijo, avtotipijo, heliografvuro, oljni tisk, neotipijo itd.;
 - 3) fotografijo, daguerrotipijo, ofsetni tisk itd.

ad c) Pri opisu predmeta navedemo:

- 1) Podatke o postanku predmeta, o reproduktorjih, o bivšem lastniku, opis eventualnega ekslibrisa podatke o zapovrstnosti odtisa, o predelani plošči, o koloristu;
- 2) inačice naslova.

ad d) V bibliografski opombi navedemo pri posebno redkih primerkih:

- 1) strokovno literaturo o predmetu
- 2) tuje kataloge
- 3) vse kakor pri knjižni katalogizaciji.

Op. Pri primerkih ljudske umetnosti dodamo bibliografski opombi črko L. Ob koncu bibliografske opombe vnesemo podatke o tem, ali je vpisani predmet reproduktiven ali ne in sicer označimo z:

A: kliše, negativ

B: odtis, pozitiv

r: sposoben za reprodukcijo

nr: nesposoben za reprodukcijo.

19) Pri določanju kazalk se držimo pravil abecednega imenskega kataloga

a) avtorju spremljajočih tekstov dobijo kazalko

b) knjižne grafične zbirke knjižnice dobe v katalogu grafičnega oddelka kazalko.

20) Priporočljivo je vnašati v katalog grafične zbirke kazalke ilustratorjev in ovitkarjev umetnikov knjižnih izdaj, miniatorjev in iluminatorjev iz rokopisne zbirke.

II. S t v a r n a z n a č n i c a

1) Poleg križnega (imenskega in naslovnega) kataloga uporablja grafične zbirke sistematični katalog.

2) Stvarne značnice določamo po več vidikih:

1 po tehniki

2 po vsebini

3 po namenu

4 po kraju

5 po času

6 eventualno še na reprodukcijsko uporabnost.

- 3) Zaradi lažje razpredelitve uporabljamo klasifikacijski sistem, izdelan po vzorcu mednarodne decimalne klasifikacije:

70 grafična dela

Priveane številke:

po vsebini

- .01 ornament, pisave, monogrami, denar, exlibris, pečati, knjige
- .02 načrti, arhitektura, tehnika, industrija
 - .021 opisna geometrija
 - .022 načrti
 - .023 arhitektura
 - .024 notranja oprema, šole itd.
 - .025 tehn. in industrijski izdelki, prometna sredstva
- .03 anatomija, akti, telovadba
- .04 historične slike, kipi, reliefi, *medalje*
 - .041 alegorije, okrasne tabele, simboli, *prave*
 - .042 pravljice, pripovedke, igrače, slikovnice *blu*
 - .043 mitologija, legende, verski motivi, biblični motivi
 - .044 zgodovinske upodobitve v ožjem pomenu, zastave, grbi, denar, vojni motivi
 - .045 portret
 - .0451 neodrejeni portreti, študijske glave
- .05 ilustracije (grafični listi in mape nastale ob literarnih tekstih ali gledališč. komadi, kino) vinjete, knj. ovitki
- .06 žanr
 - .061 kmečki
 - .062 družabni
 - .063 pokrajinski (pokrajina in človek enakovredna)
 - .065 folklor, kostimi, moda, noše, uni=forme itd.
- .07 živa priroda
 - .071 rastline
 - .072 živali

.08 tihožitja, mrtva priroda, kovine itd.

.09 pejzaž

.091 pokrajinske in pomorske slike, vedute

.092 arhitektura v pokrajini

.093 del mesta: slike naselij (vasi, mest itd.) in delov naselij (cest, trgov)

Op. Pod .091 uvrščamo s kazalko tudi vedute z romarskih podob, ki so sicer uvrščene pod .044

namenu -1 umetniški

-2 znanstveni, za učne potrebe, igračke, šol.pripomočki, krstni listi

-3 plakati, ponudbe, reklame

-4 dekorativni, stenski, diplome, spričevala, dokum., kalendarji, platnice knjig

-5 ekslibris

-6 podobice, slike s posvetilom, vabila, čestitke, cerkv. zastave

-7 razglednice; pokrajinske slike

-8 Bankovci, znamke, kolekt., denar, kovanci

-9 razni

kraju ... po decimalni klasifikaciji geografskih imen

času "1953": časovna oznaka po pravilih DK

avne številke: 70 ročne reprodukcije

700 obče

701 visoki rez

.1 lesorez

.2 sekanec, kovinski rezi

.3 linorez

..1 (ročne) kolorirano

702 globoki rez

.1 bakrorez

.2 jeklorez

.3 suha igla

.4 drgnjenka, mezotinta

..1 (ročno) kolorirano

703 jedkovine

- .1 ujedanka, radiranka
- .2 akvatinta
- .3 crayon
- .4 punktiranka
 - ..1 (ročno) kolorirano

704 ploski tisk: litografija

- .1 (ročno) kolorirano

705 Ročni barvni tiski z ene ali več plošč

- .11 lesorez
- .12 sekanec, kovinski rez
- .13 linorez
- .21 bakrorez
- .22 jeklorez
- .23 suha igla
- .24 drgnjenka
- .31 ujedanka
- .32 akvatinta
- .33 crayon
- .34 punktiranka
- .41 litografija
- .42 monotipija

71 mehanične reprodukcije

710 obče

- .1 ročno kolorirano
 - .2 mehanično kolorirano
- se doda pri barvnih repro= dukcijah ne glede na tehniko

711 cinkografija, ofsetni tisk

712 avtotipija, lesorez

713 heliogravura in bakrotisk (glob.tisk)

714 fotogravura

715 oljni tisk

716 neotipija

717 svetlobni tisk

718 fototisk

72 fotografska reprodukcija

720 obče

- .1 (ročno) kolorirano

- 721 stare fotografske tehnike (daguerrotipija in podobno)
 - .1 (ročno) kolorirano
- 722 fotografija
 - .1 (ročno) kolorirano
 - .2 barvna fotografija
- 723 stereofotografija
 - .1 (ročno) kolorirano
 - .2 barvna stereofotografija
- 724 diapozitiv
 - .1 (ročno) kolorirano
 - .2 barvni diapozitiv
- 725 film
 - .2 barvni film
- 726 mikrofilm
 - .2 barvni mikrofilm

73 faksimili, avtogrami

- 730 obče
- 731 faksimili
- 732 avtogrami

78 risbe in slike

- 780 obče
- 781 risbe
 - .1 svinčnik
 - .2 oglje, kreda
 - .3 pero
 - .31 lavirana risba
 - .32 kolorirana risba
- 782 akvarel
- 783 olje
- 784 tempera
- 785 pastel
- 786 monotipija
- 789 miniatura

79 umetnostno obrtni predmeti

- 790 obči
- 791 vezave
- 792 posebni tiski

- 24) Oblika kartotečnega zapisa za stvarni katalog se razlikuje od zapisa za imenski katalog samo v glavi, kjer stoji na mestu naziva avtorja polna stvarna značnica. V zapisu izpuščamo bibliografsko opombo. Signaturo vpišemo za impresumom.

III. R a v n a n j e z g r a f i k a m i

- 25) Posamezne grafične liste vlagamo v ovitke 35 X 50 cm, tako da ima mapa okno v velikosti grafične plošče. Grafični rob naj bo viden.
- 26) List vtrdimo na tretji strani mape z lepilnim trakom, ki drži ogle, ne da bib bili napeti. Okrog lista mora krožiti zrak. Grafični list opremimo z lastniškim žigom na hrbtne strani. Če prenese papir mokri žig, tako, da seže pig na ploščo, pri papirjih skozi katere bi udarila barva, pa na robu papirja izven plošče. Inventarno številko pripišemo z mehkim navadnim svinčnikom.
- 27) Signaturo lista in vse druge podatke napišemo na tretjo stran ovitka izpod lista.
- 28) Ovitke z vloženimi listi skranjujemo v mapah, najbolje stoje! V kolikor jih zlagamo, zložki ne smejo biti visoki, da s svojo težo ne skvarijo vloženih listov.
- 29) Kakor pri vlaganju v mape moramo paziti tudi pri grafičnih listih, vloženih v okvir pod steklom, da ima zrak prost dostop do lista. List naj bo pritrjen le v zgornjih dveh oglih, da prosto viši.
- 0) Najobičajnejše oznake dela na grafičnih listih:
- naslikal: pinx(it), paint par..., painted by..., gemalt von...
 - narisal: dessin  par ..., drawn by..., ge (eichnet von)...
 - zamislil: del(in/eavit), invented), entworfen von...
 - po podobi: from the original drawing, nach einem Gem lde von ...
 - izdelal: f(ec/it/)
 - vrezal: sc(ulp/sit/, inc(isit), exc(udebat), engraved by..., grav  par..., gestochen von...
 - ujedkal: f(ec/it/) aquaforti, ge  zt von ...
 - vdr nil: Nezzetinto Engravor, geschabt von...
 - natisnil: impressit), printed, imprim  par..., gedruckt von...
 - zalo il: Ed(idit), published by..., chez..., verlegt von...
 - vodil: dir(exit)

722/1

Postojnska jama

B.k., Dt. Adria-Verlag, b.l.

16 X 23. Fotografija.

722.091-1 (497.13) "1941-45"

B/r

702.2/1

WANDERER F...

Auto da fé. F.Wanderer del. W. French sc.
Leipzig-Dresden, Englische Kunstanstalt A.H.
Payne, b.l.

15.8 X 20, 20 X 29. Jeklozez. "Sežiganje
kribovercev". Izrezano iz neke knjige.

702.205-4 (43). "XIX"

B/r

704/1

/BAUERNFELD.../

Bauernfeld.L.G.

Wien, Jos/eph/ Eberle & Co.

22.2 X 31.3. Litografiran portret z mottom:
Du fragst... in faksimilom pisave in podpisa.

704.045-4 (436) "XIX"

B/r

781.31/1

GASPARI Maksim

Pri svetem Juriju.

Ljubljana, b.l.

13,8 X 43. S svinčnikom koloriran tuš. Vinjeta
za... Na zelenkastem paspartuju. Iz zapuščine
Fr.Vesela.

781.31.524 (497.13) "XX"

B/r

703.2/1

BORESCH H...

Ehrenbachhöhe. H. Boresch 1931.

B.k., b.z., 1931.

16 X 14, 27.7 X 25. Akvatinta. List signiran
z avtogramom.

703.2.091-1 (42) "1931"

732 (Boresch)

B/r

702.1/3

(HERBERSDORFF, Adam von)

Adam Graf in Herbersdorff.

B.k., b.z., b.l.

11,5 X 17, 17X 27,7: 20.4 X 34.5. Portret v
bakrorezu, vložen v okvir v lesorezu. XVII.
stol., Nemčija.

702.1.045 : 701.1.01-1 (42) "XVII"

B/r

702.1/4

DELIUS F... L...

Abbildnis des zellischen Gerichts. F.L. Delius
Pelin.

B.k., b.z. 1699.

32,2 X 15, 34 X 19. Bakrorez. Glava iz knjige.
V noti navedba imen 14 na smrt obsojenih. XVII.
stol. Nalepljen. Na Hrbtu mr "zu Buch IX Inqui=
sitionsprozess Tafel II".

702.1.05-9 (42) "1699"

B/r

703.4/1

KRAFFT Fr... John

Joseph von Hammer, gestochen auf Veranstaltung
seines Freundes des Herrn Grafen Venceslaus v.
Rzewuzki im J. 1817. Krafft Fr. John sc.
/Wien/, b.z. 1817.

14.8 X 22, 202 X 25.2. Punktiranka. Portret.

703.4.045-1 432 "1817"

B/r

704/2

WALLNER A...

Joh. Mich. Satler. A. Wallner lith.
Wien, Lith.Anst., b.l.

18 X 23.5, 21.1. X 28.5. Litografija iz 1.
polovice XIX stol. Portret, v ozadju veduta
Salzburga.

704.045-1 (436) "XIX"

722/2

Albrecht Fran govori pri otvoritvi Trga zmage
v Mostah. Ljubljana, Tiskovni urad /1946 /.

10.7 X 17. Fotografija.

722.045-7 487.13 "1946"

B /r

792/1

GLASER Janko

Antonu Dolarju k 9. maju 1935
/Maribor/, b.z., 1935.

29.2 X 43. Priložnostni tisk jubilejnega soneta
k 60 - letnici v le nekaj izvodih.

792-9 (497.13) "1935"

B/r

703.1/2

BELLO.

A.K. fec. 1813.

B.k., b.z., 1813.

14.5 X 8.8, 23.5 X 15.5. Ujedanka. Iz zbirke
Attems, Slovenska Bistrica.

703.1-072 (42) "1813"

B/r

